

DE VARKENS PRAKTIJK

Een stap vooruit

ZIEKTE

In het werk houden we ons dagelijks bezig met de gezondheid van de veestapel én komen we allerlei interessante ziektegerelateerde casussen tegen. Soms een duidelijk verhaal, maar een enkele maal hoeft het ook wat sparren met collegae. In deze nieuwsbrief komen een paar praktische voorbeelden aan bod. Zo wordt de vraag gesteld in hoeverre **maagzweren** als normaal beschouwd mogen worden, leggen we uit hoe **bloedoren** ontstaan én schrijft Tineke in de Boerderij een interessante column over **trilbiggen**.

Omdat we ons in de maand December bevinden, breekt de tijd van kerstdagen en jaarwisseling alweer aan. Rest ons niets anders dan u mooie feestdagen toe te wensen, met vooral veel gezondheid in alle opzichten en een voorspoedig 2021!

MAAGZWEREN NORMAAL?

Chretien Gielen – De Varkenspraktijk, locatie Oss

Een enkele keer worden we in de praktijk geconfronteerd met de gevolgen van maagzweren. Plotselinge sterfte bij zeugen en bleke biggen of vleesvarkens zijn de meest bekende verschijningsvormen. Wat we dan feitelijk zien is bloedarmoede of een verbloeding uit een maagzweer. De diagnose is in die gevallen makkelijk te stellen, al is de oorzaak vaak wat lastig te achterhalen.

Het wordt moeilijk als er alleen sprake is van maagzweren, dus **aantasting van de maagwand**, zonder bloedverlies. Symptomen zijn dan erg algemeen en vaag. Slecht vreten is het meest voorkomende symptoom bij een maagzweer, maar dit kan ook veroorzaakt worden door een lange reeks van andere oorzaken.

De maag van een varken is net zoals bij mensen gevoelig voor **stress** en voor **onregelmatig en ongezond eten**. Het gevolg hiervan is dat we bij slachtlijnonderzoek van zeugen en vleesvarkens vaak zweren of littekens van zweren zien. Het feit dat dit zo vaak voorkomt wil niet zeggen dat het normaal is! Een aantasting van het maagslijmvlies is nooit goed en leidt tot **pijn en ongemak**, verminderde eetlust en dus een slechtere productie.

De meest voorkomende oorzaken van zweren zijn **onjuist voermanagement** en

onjuiste voersamenstelling. Dit kan bij alle diergroepen een belangrijke rol spelen, maar bij kraamstalvoeders en biggenvoeders waar gestreefd wordt naar een hoge energie opname zijn het meest risicovol. Circovirus kan met name bij speenbiggen en jonge vleesvarkens een oorzaak zijn van maagzweren. Maar **iedere aandoening** die met pijn, stress en slecht eten gepaard gaat, een kreupelheid bijvoorbeeld, kan ook een maagzweer veroorzaken.

Het loont de moeite om te weten hoeveel varkens last hebben van maagzweren en of we dat omlaag kunnen brengen. Met bloedonderzoek zou er gecontroleerd kunnen worden of er sprake is van maagzweren. De ernst en uitgebreidheid van de maagzweren bepalen bij levende varkens is in de praktijk is niet echt uitvoerbaar dus we zijn afhankelijk van **slachtlijnonderzoek**. Het nadeel van slachtlijnonderzoek is dat we alleen nog maar de littekens van een maagzweer zien.

Aantastingen van de maag vinden we rondom de ingang van de maag waar de slokdarm uitmondt. Hiernaast zie je een foto van een **normale maag**. In de uitgebreide versie van dit artikel op [onze website](#) laten we je graag nog wat foto's van afwijkende magen zien en gaan we in op de wijze waarop magen gescoord kunnen worden, om zo ook in de praktijk een beeld te kunnen krijgen van de ernst van de situatie op een bedrijf.

DIERDAGDOSERINGEN 2021

We zitten midden in de overgangstermijn naar de **nieuwe benchmarkwaarden**. Voor de categorieën zeugen en vleesvarkens blijft de norm in 2021 <7. Het verschil met dit jaar is echter dat de **signaleringswaarde** van 7-10 (oranje gebied) verdwijnt en dat het rode gebied bij 7 begint.

Voor de gespeende biggen is nog geen aanvaardbare (eind)waarde afgesproken. De streefwaarde is tot nu toe <20.

Voor bedrijven die in het rood zitten, is een nieuw stappenplan opgesteld. Zie hiervoor de [POV-website](#).

BLOEDOREN

Bloedoren, ofwel oorhaematomen, zijn **onderhuidse bloedophopingen** aan het oor. Ze ontstaan doordat trauma aan de oorschelp resulteert in beschadiging van de bloedvaten in het kraakbeenkapsel, waardoor dit loslaat van het oorkraakbeen. Deze holte vult zich vervolgens met bloed.

De meeste gevallen treden **4 tot 8 weken na spenen** op. De aanwezigheid van een oormerk geeft een tweemaal zo groot risico en vooral bij rassen met langere, afhangende oren worden meer bloedoren waargenomen.

Trauma wordt als belangrijkste oorzaak gezien en kan ontstaan door bijvoorbeeld vechten, kopschudden, oorbijten, stoten of blijven hangen aan een voerbakrand en door het oppakken van de biggen aan de oren. Ook mycotoxines in het voer zouden de bloedvatwanden in de oren kunnen verzwakken en bij trauma sneller leiden tot een bloedor.

Zo lang de voeropname en het algemeen functioneren van het dier niet worden belemmerd, is het aan te raden om **niet in te grijpen**. Uit onderzoek blijkt dat het insnijden van bloedoren een verhoogde kans op infectie geeft en een lagere dagelijkse groei (gedurende ongeveer een week) in vergelijking met niet behandelen. Bij infectie kan een bloedor openbarsten, waardoor pus wordt gedraineerd en weer een nieuw bloedor kan ontstaan. Een bloedor dat niet ingesneden wordt, leidt meestal tot het verschrompelen van de huid van het oor. Wel adviseren wij het **oormerk uit te knippen**, indien aanwezig in dit oor, en kan een **pijnstiller** verstrekt worden.

Preventie zal vooral gericht moeten zijn op het voorkomen van trauma aan de oren.

EVEN VOORSTELLEN

Mijn naam is **John van der Wielen**. Ik ben in 1997 begonnen als dierenarts in de gemengde praktijk in Schaijk. Al snel besteedde ik een groot gedeelte van mijn tijd aan de varkens en de laatste 10 jaar houd ik me volledig bezig met varkens. Een dynamische sector, waar door de schaalvergroting en vooruitgang in de productieresultaten de bedrijfsproblemen steeds complexer worden. Het terugbrengen van deze problemen naar de basis om van daaruit te bouwen aan een structurele oplossing geeft mij energie. Niet het varken als middel maar als middelpunt brengt onze sector een stap vooruit.

APOTHEEKNIUWS

Momenteel zijn er twee verschillende vaccins tegen PIA beschikbaar.

De **Porcilis Lawsonia**, die net als de meeste andere vaccins, met de naald wordt toegediend, was beschikbaar in 50 doseringen. Vanaf heden is deze ook in 100 doseringen leverbaar. Let er bij het toedienen van dit vaccin goed op, dat het oplosmiddel opgewarmd is tot 38 graden.

Hiernaast de **Enterisol Ileitis**, die via drenchen (in de bek) of via het drinkwater of brij toegediend wordt. Deze is beschikbaar in 10 en 50 doseringen.

BESTELLINGEN VIA WHATSAPP

Sinds kort is het voor de **vestigingen Mill en Oss** mogelijk om medicijnbestellingen te plaatsen via Whatsapp. Het telefoonnummer betreft +31 97025374716. Dit nieuwe telefoonnummer is **uitsluitend bereikbaar via Whatsapp** en uitsluitend bestemd voor het **indienen van medicijnbestellingen**. Voor overige vragen/het maken van afspraken zijn onze assistentes en varkensartsen bereikbaar via het vaste telefoonnummer van de praktijken en de mobiele nummers van onze varkensartsen.

Enkele belangrijke aandachtspunten:

- Plaats de bestelling met de volledige gegevens: naam veehouder, naam product, aantal varkens, gewicht, afdelingen, aandoening, diercategorie.
- Bestelling door ons ontvangen vóór 9 uur zullen dezelfde dag nog bezorgd worden.
- Bestelling zelf ophalen? Vermeld dan duidelijk locatie **Mill** of locatie **Oss** zodat we de bestelling op de juiste locatie klaar kunnen zetten.

WELZIJNSCHECK

Waarschijnlijk heeft u hem al ingevuld, maar mocht dat niet zo zijn: denkt u eraan om de Welzijnscheck Varkens **vóór 31 december 2020** in te vullen? U kunt de check vinden op www.welzijnscheckvarkens.nl. Hier staat ook uitgelegd waarom deze check is opgenomen in de IKB regeling. Bij vragen kunnen wij en uw voerforlichter verder helpen.

TRILLENDE BIG KOMT OP ELK BEDRIJF WEL EENS VOOR

Tineke van de Veerdonk – Boerderij, 12 november 2020

Als je niet tegen bloed kunt, dan is het fotobestand op mijn telefoon geen pretje om naar te kijken. Want tussen de gezellige familieplaatjes staan foto's van secties die ik doe op varkensbedrijven: opengesneden dode varkens en bloederige organen met ontstekingen. Er staan foto's in van zieke varkens die we via de varkensartsen groepsapp uitwisselen. Ook van varkenshouders krijg ik regelmatig wat doorgestuurd. Foto's en filmpjes zijn vaak zoveel duidelijker dan alleen woorden. Een filmpje in mijn telefoon dat ik echter met een gerust hart aan iemand met een zwakke maag zou kunnen laten zien, is er een van trillende biggetjes. Het is een vreemd en sneu gezicht, zo'n hele toom biggen die constant trilt en daardoor amper hun speen kan vasthouden om te drinken. Op elk bedrijf komt het wel eens voor, al is het een zeldzaamheid.

Lees verder op [onze website](#).

